

## באר שבע | סמינר חינוך ולדורף בהקמה

סמינר חינוך חדש, חמישי במספר בישראל, עומד להיפתח בשנת הלימודים הבאה בבאר שבע. הסמינר הוא פרי יוזמתה של עמותת "נטע ארז" בבאר שבע, המונה כיום ארבעה גנים ובית ספר שתלמידיו הבכורים לומדים בכיתה ה'. בית הספר הצומח, והעובדה שבספטמבר 2013 צפויים בוגריו הראשונים לעלות לתיכון, היו הזרז להקמת סמינר החינוך, שמטרתו להכשיר מורים וגננים לכל הגילאים.

קבוצה קטנה של הורים, מורים ושותפים מכפר רפאל החלה שוקדת כבר לפני שנה וחצי על הקמת התיכון, וההחלטה על הקמת הסמינר נולדה מתוך ההבנה שהקושי המרכזי בפתיחת תיכון ולדורף הוא מציאת מורים שעברו הכשרה חינוכית אנתרופוסופית.

בשלב זה מדובר בסמינר בן ארבע שנים, שיתחיל בשנת מבוא לאנתרופוסופיה ויתפצל בהמשך, על פי בחירת הסטודנטים, לתחומי גננות, הוראה בבית הספר היסודי והוראת תיכון. המורים בסמינר יהיו אנשי הצוות החינוכי של "נטע ארז", פעילים ותיקים מכפר רפאל וכן אנשי חינוך ותרפיה ותיקים משאר חלקי הארץ.

ב-14.5.2010 יתקיים בבית"ס קורצ'אק בבאר שבע יום פתוח במתכונת מצומצמת למתעניינים בסמינר. לפרטים נוספים: מתייה בר-טל, טל': 08-6650085 (בשעות הערב).

יהונתן דביר



מורים ותלמידים בבית הספר קורצ'אק בבאר שבע צילום עופר אביעוז

## נצרת | יוזמה אנתרופוסופית ראשונה בעיר

בימים אלה נעשים הצעדים הראשונים להקמת יוזמת חינוך ברוח האנתרופוסופיה בעיר הערבית הגדולה ביותר בישראל. מוביל היוזמה הוא סלאם קודסי, בן 38, תושב העיר המתהדר בתואר "הגן המוסמך הראשון במגזר הערבי". קודסי הוא בעל תואר שני בבלשנות ערבית ואת תעודת ההוראה לגיל הרך עשה במכללת אורנים. קבוצה של הורים מנצרת הגישה כבר הצעה לעיריית נצרת בתקווה לקבל אישור לפתיחת הגן בספטמבר 2010, ובמקביל הם שוקדים על הקמת עמותה, גיוס אנשי צוות נוספים (גננים עם הכשרה בגישה האנתרופוסופית, מורים למוסיקה ולאוריתמיה) ומלווה פדגוגי, ומקווים לרשום עוד תלמידים נוספים בגילאי 2.5 עד 4 שיצטרפו לילדים שרשומים כיום. קודסי מקווה שהיוזמה תתפתח לבית ספר ולדורף בעתיד. "הגן הוא חלום שהגשמתו דורשת הרבה עמל", הוא אומר, "יש בנצרת גרעין של אנשים שמעוניינים בחינוך הזה לילדיהם, ואני צופה שבזכותו תהיה נצרת מוקד משיכה לשוחרי החינוך ההוליסטי במגזר הערבי. שיתוף פעולה עם יוזמות חינוכיות אחרות תסייע להוביל את העיר לעידן חינוכי-חברתי חדש".  
לפרטים: salamk202@zahav.net.il או 050-6537897.

נועם שרון

אלו מתגבשת יוזמה חדשה להקמת גן חובה וטרום-חובה חמישי בקריית טבעון. השנה נרשמו לגני העמותה בטבעון כמעט שמונים ילדים, אבל יכולת הקליטה עמדה על כ-50 מקומות בלבד. היוזמה נולדה בקרב קבוצת הורים שנדחו

שפניהן הושבו ריקם בשל מצוקת מקום בגני העמותה ברמת גן. אור מחפש כעת אנשי צוות מנוסים, בוגרי סמינרים לחינוך ולדורף, שיובילו את הגן. לפרטים: 050-8714344

**גן חובה חמישי בטבעון.** בימים

**גן נוסף ברמת גן.** דרוור אור מרמת גן, פסיכותרפיסט העוסק בתראפיה באמצעות עבודה בעץ, החליט לפתוח גן חדש ברמת גן, בעקבות מסע חיפושים ארוך אחר גן לבנו. הגן החדש, הוא מקווה, יענה גם על צורכי משפחות אחרות

באש ליצירת כלים, גששות ועקרונות הישרדות, וטכניקות מודעות עתירות, המאפשרות להרגיש את כוח החיים הזורם בכריאה ולחוות את הקשר הישיר בין האדם לאדמה ולרוח. לפרטים: www.shomreiagan.org

תקיים סדנת מבוא של ארגון שומרי הגן, עוסק בחינוך וחיבור האדם לתפקידו ולאחריותו כלפי אחיו בני האדם, החיות, הצמחים והעולם. בסדנת המבוא יילמדו דרכן של תרבויות האדמה, בניית מחסה, הדלקת אש ללא גפרורים, שימוש

תיפתח תערוכת בוגרי סמינר "דרך האמנות" בהרדוף. זו השנה השישית שבה מציג הסמינר את עבודות הבוגרים, בתחומי הפיסול, המיצב, ציור והרישום. פרטים באתר: omanut.org.il

**שומרי הגן- סדנת מבוא,** מ-29.4 עד 1.5



ראש עיריית רמת גן בחברת תלמידי זומר. ישנים בשטח

## רמת גן | טיול שנתי עם ראש העיר

בניגוד לבתי ספר ולדורך רבים, בית הספר זומר אינו ממוקם בחיק הטבע הפסטורלי, אלא בלב העיר הגדולה, מוקף רחובות שוקקי מסחר, דווקא בשל כך מקפידים המורים וההורים על יציאה לטבע פעמים אחדות בשנה, לעתים לטיולים ממושכים הכוללים שינה בחיק הטבע. באחרונה, בעת בביקור שערך ראש העיר רמת גן, צבי בר, בבית הספר, הוא פגש בתלמידי כיתה ו', ובשיחה

הערה שקיים איתם התעניין ביעד הטיול הקרוב. "שלושה ימים מהתבור לכינרת!", התגאו הילדים. "ואתם לנים באכסניות?", שאל בר, הילדים קראו פה אחד: "מה פתאום? ישנים בשטח!". אז הפתיע ראש העיר, איש צבא הקבע בעברו, ואמר: "אם כך, אני מצטרף". ואכן, כעבור חודשיים, יצאו התלמידים לטיול בחלק משביל ישראל, במסלול שאורכו הכולל כ-30 ק"מ. הטיול החל למרגלות הר תבור והסתיים

בחוף הכנרת. ביום השני, סמוך לנחל יבנאל, יצאו התלמידים אל חורשת האקליפטוסים הקסומה שבפתח הנחל. שם, יושב על גזע עץ ליד המדורה שכבר הובערה, חיכה להם ראש העיר. ההתרגשות היתה גדולה. הילדים התפעלו מאוד מכך שראש העיר העסוק עמד בהבטחתו ונסע את כל הדרך צפונה כדי להצטרף אליהם. הם ישבו עימו סביב המדורה ושמעו סיפורים על שנות המדינה הראשונות, על מלחמות ומעשי

גבורה. צבי בר סיפר בגעגוע על הטיולים של פעם, והביע שמחה על כך שישנם עדיין בתי ספר שעורכים מסעות בשטח. הוא אפילו שידך בינינו לבין נחום (נחיק) סלע, ידידו מהצבא וחבר קבוצת כינרת, שערך לנו למחרת סיור מרתק באתרי ההתיישבות של בקעת הירדן. בפרידתו, הנחיל להם משפט שנחרת היטב בלבם: "את האבת הארץ רוכשים דרך הרגליים".

אליה אלון

בשל חוסר מקום, אך תקבל את תמיכת עמותת שקד. כבר היום רשומים לגן כ-20 ילדים. לפרטים: עידן פורת, 054-2295577.

**סופשבוע תרבות בגליל המערבי.** ב-2-3 באפריל התקיים סופשבוע תרבות בגליל המערבי, כיוזמה

משותפת של להקת המחול הקיבוצית וקשת אילון. הסדרה, שתקיים מעתה אחת לשלושה חודשים, מפגישה את המבקרים בצפון עם אוצרות התרבות המקומיים. באירוע האחרון העלתה הלהקה הקיבוצית בסטודיו שלה את

אחד ממופעי הדגל, "וכשהגיעה לשמש", ובקונצרט שנערך באולם האקוסטי של קשת אילון כבש הפסנתרן הבינלאומי רומן רבינוביץ' את הקהל.

**סמינר "כלולות בגליל" בקיבוץ חנתון.** המרכז

החינוכי בקיבוץ חנתון בגליל התחתון עורך סמינר חווייתי המיועד לזוגות העומדים להתחתן. הסמינר, הנמשך שלושה ימים, מעניק מימד של עומק להכנות ליום החתונה ולטקס עצמו. מנחים: הרבה חביבה נר דוד, מקימה ומנהלת ארגון רעות ורכזת "שמיא",

מקווה רוחני וחינוכי בגליל, והרב יואב אנדי, מיניות, היכרות עם מרכיבי טקס הנישואים, הסכמי קדם נישואים, וכן החיים המשותפים שלאחר החתונה: כיצד לשמור על האהבה, ניהול תקציב המשפחה ועוד. הסמינר ייערך בין 5-7

במאי. פרטים: 04-9059605.

**כנס התזונה "אוכלים בריא" יתקיים שוב במאי.** הוצאת ספרי הבריאות "פוקוס", יחד עם פורטל התזונה "eatwell" וערוץ הבריאות יקיימו זו הפעם השנייה את

## חילף | סדנת ביוגרפיה בגן "עין בוסתן"

האם לחיים שלי יש משמעות? זו השאלה, היומרתית אולי, שהוצגה בפתיח ההזמנה לסדנת ביוגרפיה שנערכה ב-13 במרץ בגן הדו-לשוני "עין בוסתן", בשיתוף יוזמת ולדורף "תמרת אל זיתון" משפרעם, ובהנחיית קרן גיארלך, מנחה אורחת מארה"ב. המשתתפים, ערבים ויהודים, דוברי אנגלית, עברית וערבית, התבקשו למשך שבת אביבית אחת להתבונן מחדש על האירועים המשמעותיים שהתרחשו בחייהם, כדי להיטען, בעזרתם, בתובנות חדשות. בין

החיים השונות שלנו? מדוע יש אנשים ש"מזדקנים" פנימית וכאלה שלא? האם לכל אחד מאתנו יש "תוכנית" רוחנית ייחודית בעולם הזה? ועוד. צפוי ובכל זאת מפתיע היה הרגע שבו גילינו, בעבודה המשותפת בקבוצות, כמה חוויות הילדות, הנערות וההתבגרות שלנו דומות, למרות הבדלי השפה, הדת והתרבות. מלאכת הסדנה לוותה בשירה בעברית ובערבית, ואת היום חתמנו בלימוד שיר חדש, משותף, באנגלית, שאינה שפת



צילומים רחל גוטליב



האם לכל אחד יש "תוכנית" רוחנית בעולם?

האם של מרבית המשתתפים. השירה יחד, בקנון, הצריכה בעת ובעונה אחת הקשבה לקול הפרטי והקשבה לקולות האחרים, והיתה מעין תמונה שהדגישה את הצורך להקשיב וללמוד כל אחד מעצמו וגם זה מזה.

### רחל גוטליב

עוד על הסדנה ועל יוזמת עין בוסתן:  
[www.ein-bustan.org](http://www.ein-bustan.org)

השאלות ששאלה גיארלך, ילידת בריטניה ששונות ילדותה עברו עליה כחניכת בית הספר ולדורף בגרמניה, הייתה גם השאלה מה הביא אתכם לסדנה הזאת, דווקא היום ודווקא לכאן.

עבודת הסדנה, שנעה בין עבודה אישית לעבודה בקבוצות קטנות, הוסיפה לשאלה רבדים נוספים: האם יש מחזוריות והתאמה בין נקודות מפנה בתקופות

## רחובות | סדרת מפגשים בין ישיבות חינוכיות

ב-17 במרץ התקיים ברחובות הראשון בסדרת המפגשים "ילד אסור ילד מותר", סדרה שמטרתה להפגיש לרב-שיח נציגים של השקפות עולם חינוכיות "אלטרנטיביות" – חינוך ולדורף, החינוך הפתוח, החינוך הדמוקרטי והחינוך הביתי. את הסדרה, המתקיימת ב"בית מיכל" שברחובות, מנחה נירה עפרוני, המייסדת והמנהלת הראשונה של בית הספר הפתוח ברחובות, שהוקם לפני יותר משלושים שנה. מטרת הסדרה, על ארבעת מפגשיה, להתחבט בצוותא בסוגיות חינוכיות של גיל הילדות. המפגש הראשון, מול קהל רב של סקרנים, הוקדש להיכרות עם שיטות החינוך השונות והשקפותיהן לגבי הילדות ולגבי הצורך והדרכים לחנך וללמד ילדים. המפגשים הבאים יוקדשו כל אחד לניסיון לברר סוגיות מרכזיות בחייהם של הילדים: הלמידה, האלימות, וכן המשולש הגמיש בית / מסגרת חינוכית / קהילה. למעוניינים בפרטים נוספים: [www.bet-michal.com](http://www.bet-michal.com) וכן טל' 08-9467998.

### יוסי סופר

### "אורגניק וקורדס" עלה לרשת.

חדש למוסיקה איכותית ושונה בתחום הדיסקים לילדים ולמבוגרים. באתר אפשר למצוא אלבומי מוסיקה אורגנית לילדים לצד דיסקים של אמנים ייחודיים. [organicmusic.co.il](http://organicmusic.co.il)

היוזמה החינוכית האנתרופוסופית במסגרת בית הספר התיכון אורט טבעון. יהלי תורן, בוגרת האקדמיה למוסיקה בירושלים ובית הספר הגבוה לאמנויות בברלין, שרה, ופיליפ לוריא, נגן קאמרי וסולן ברחבי העולם, ליווה אותה בפסנתר.

לפרטים: <http://www.urielcenter.co.il>

### קונצרט התרומה למען התיכון בטבעון.

באפריל התקיים באולם צוותא בקריית טבעון רסיטל ביוזמת עמותת שקד, שהכנסותיו יוקדשו לקידום

ההקשבה הוא כלי לעבודה פנימית והנחיית קבוצות. הקורס מרוכז בשלושה סופי שבוע, ממאי עד יולי, ומיועד לקהל הרחב, למטפלים, מנחי קבוצות ומאמנים המבקשים לרכוש כלי נוסף לארגז הכלים שלהם.

המפתח לבריאות מערכת העיכול, המטבח האנרגטי ועוד.

### מרכז אוריאל למועדו וצמיחה

שבאלוני אבא פותח קורס מרוכז בשיטת "מעגל ההקשבה" (council) - אמנות הדיבור וההקשבה מהלב. מעגל

"אוכלים בריא" - כנס התזונה והבישול הבריא. הכנס ייערך ביום שישי, 21 במאי, בתיאטרון גבעתיים, ויוקדש להרצאות על תזונה לצד סדנאות מעשיות של בישול בריא. בין הנושאים שיועלו בכנס: כיצד לבחור בצורה מושכלת את המזון שאנו צורכים,



## קריית טבעון | סדנה למחנכי הגיל הרך



קראוך וגרה-ויטיך. מודל חדש לגיל הרך

הוסיף, "שטיינר עצמו בנה רק מודל לבית הספר, ואולי יש מקום לחשוב מחדש האם קיים בכלל 'קוריקולום ולדורף' אחד לגנים. מסעותיי בעולם גרמו לי לתהות כיצד קרה שגן באפריקה דומה בדיוק לגן בגרמניה, למרות השוני התרבותי."

"היום", סיכם קראוך, "עומדת לפנינו משימה, לרפא את הקונספט הקיים ולהתאימו לצורכיהם המשתנים של הילדים. במקום שהילדים יתאימו את עצמם למערכת חינוך קיימת, ראוי שנחזור אחורה לשורשי ההתפתחות, נבין מה נדרש מאיתנו וניצור משהו חדש ונכון לזמן הזה".

איריס גל

ב-25-26 במרץ התקיימה בטבעון סדנה בנושא עבודה חינוכית מול ילדים בגיל הרך, בהנחיית סטפן קראוך וקלאודיה גרה-ויטיך, מומחים לעבודה תרפויטית בילדים, ובהשתתפות 55 גננים וגננות מרחבי הארץ. את הסדנה יזמו ואירגנו סטפני אלון וורד שטמפר, מנהלות סמינר הגננות בטבעון. עבודת הסדנה נעשתה במתכונת של תרגול והסברים נלווים, והתרגילים עצמם הובילו לעבודה קבוצתית ואישית שהעלתה אצל המשתתפים שאלות עמוקות ביחס לצורכיהם של הילדים בימינו. שתי סוגיות מרכזיות עמדו על הפרק: הילד כמראה לתקופתו, והילד כמראה לתרבות ולמקום שבו הוא גדל. העבודה שרבים היום הילדים שהם בעלי קשיי ריכוז שונים העלו את השאלה מה בתרבות שלנו ובזמן הזה גורמים לריבוי התופעות, ואיך ניתן לרפא את קשיי ההווה.

"כיתות הגן ובית הספר של המאה הבאה לא ידמו לכיתות העבר", אמר קראוך, "ועלינו לזכור זאת בבואנו לבנות מודל חדש לגנים לגיל הרך, לבני 0-3 שנים. אחרי הכול",



צילומים איריס גל

## הרדוף | קבוצת לימוד בפסיכותרפיה בהשראת האנתרופוסופיה

מזה כחצי שנה פועלת בהרדוף קבוצה של מטפלים בתחום הנפשית וההתפתחותי, העוסקת בלימוד משותף, עיוני ומעשי. הקבוצה לומדת טקסטים רלוונטיים, בעיקר של רודולף שטיינר, הנוגעים מכיוונים שונים בטיפול הנפשי-שיחתי. כמו כן עוסקת הקבוצה בעבודה אישית בתחום הביוגרפיה ובתחומים נוספים. חברים בקבוצה פסיכולוגים, פסיכיאטר ומטפלים באמנויות בעלי ניסיון טיפולי, ממקומות שונים.

בשנת הלימודים הקרובה ייפתחו קורסים המיועדים לפסיכותרפיסטים ומטפלים בעלי ניסיון, במרכז "למה" בתל אביב, וביחידה ללימודי המשך באוניברסיטת חיפה. לפרטים: הגר דרור מליניאק, טל' 04-9059262, 04-hagarpsy@gmail.com או לכתובת: @hagarpsy

ראובן שליב

### "העשרה וכלים מעשיים לעבודה ביוגרפית עם סיפורי לידה".

סמינר סוף שבוע בהנחיית נועה ברקת יתקיים ב-27-29 במאי בבית לחם הגלילית. מטרת הסמינר היא לתת תמיכה, ידע וכלים מקצועיים להעמקה מתוך עולם

בית חדש ליוצרים ולמופעים שונים - הצגות וערבי קונספט, ערבי שירה, מפגשי משוררים, הרכבים מוסיקליים ותיקים ודור ההמשך, כיתות אמן וסדנאות. ההצגה הראשונה: "חרפות וגידופים". פרטים: נטלי, 052-2427335.

בבתי הספר אורים בכפר הירוק ואופק באלישיב, ודיימל מקריין מופעי אוריתמיה זה כמה שנים.

**תיאטרוןיקל'ה,** תיאטרון שכונתי נפתח במרכז ת"א, ברחוב מרמורק 28 התיאטרון ישמש

המורכב מ-35 הצגות, מיצגים, קטעי שירה, וידיאו-ארט ותנועה. כולם עוסקים בדרך זו או אחרת בחייו וביצירתו של המשורר. בין השאר עלה בפסטיבל מופע האוריתמיה "העלמה והירח", שיצרו טל בירן ודן דיימל. בירן היא מורה לאוריתמיה

וחיות, ועד כוחה של האמנות. פרטים: omanut.org.il

**העלמה והירח.** במסגרת אירועי 100 שנה להולדת נתן אלתרמן עלה בירושלים, בפסטיבל "קולה של המילה", האירוע אלתר-MAN,

### הילד שצייר חתולים.

תיאטרון הבובות אורורה מעלה סיפור יפני קסום, "הילד שצייר חתולים", בבית תיאטרון המילה בהרדוף ובמסגרת פסטיבל חיפה להצגות ילדים. ההצגה נוגעת בנושאים שונים, החל בקשר בין ילדים

## רמת גן | רובין הוד בפורים



תלמידי כיתה ו' בבית הספר זומר ברמת גן (וכן תלמידי אותה השכבה בבית הספר שקד בקריית טבעון) העלו בפורים את ההצגה "רובין הוד". סדרת הצילומים של אחורי הקלעים שצילם יונתן בלום, אביהן של שתיים מתלמידות הכיתה, חושפות את התהליך המרגש שעובר על הילדים במהלך פרויקט כזה: המאמצים והעשייה בדיבור, שירה, נגינה ואוריתמיה, ויותר מזה – ההתלכדות כקבוצה אחת שעובדת יחד למען מטרה משותפת.

צילום: יונתן בלום



צילום אלכסנדרה פון הלבנג



הנוף המדברי העמיק את החוויה המדיטיטיבית

## בקעת תמנע | הסתיימה הסדנה השישית של פוגצ'ניק בישראל

40 איש התאספו לפני פסח בבקעת תמנע, לחמישה ימי סדנה שקיים זו הפעם השישית בישראל מרקו פוגצ'ניק, אמן סביבתי העוסק בריפוי האדמה. מזג האוויר שהשתנה תכופות והנוף המדברי הצבעוני ורב הצורות העמיקו את חוויית העבודה המדיטיטיבית, שנעשתה באופן אישי ובקבוצות.

לדברי פוגצ'ניק, התגלו לו במקום הכוחות הבוראים והמעצבים של העולם. "דרך 'עמודי שלמה'", כתב למשתתפי הסדנה לאחר שובו ליוגוסלביה, "מצאתי את שלוש הפנים של המודעות. היררכיות המלאכים הגבוהות הראו לי, בין דברים נוספים, את התרגול שבאמצעותו אפשר לחוות את איכות השרפים ואת אימפולס האהבה שלהם".

גלעד אלון

אנתרופוסופית  
בהולנד.

יוזמה חדשה? הצגה מעניינת! סדנאות, הרצאות, מפגשים? שתפו את אדם עולם במתרחש אצלכם: iris@adamolam.com

שקד בקריית טבעון טבעון הרצאות בנושא דרכה של הנפש להתגשם בגוף הילד דרך ארבעת החושים התחתונים. את ההרצאה העבירה, בעברית מתובלת בהולנדית, ואלני קורנליאוס, מרצה באקדמיה לפיזיותרפיה

הידע הביוגרפי ומתוך הכרה בחשיבות שיש לסיפורים אלו להיכרות עם עצמנו וילדינו. noa@adama.info

**ארבעת החושים – תיאוריה והתנסות.** ב-13 וב-21 באפריל התקיימו בביה"ס